

ระเบียบกระทรวงยุติธรรม

ว่าด้วยการสืบเสาะและพินิจข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชน

พ.ศ. ๒๕๕๔

โดยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ บัญญัติให้สถานพินิจมีอำนาจหน้าที่ในการสืบเสาะและพินิจข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชน เพื่อรายงานต่อศาลหรือเพื่อประกอบการพิจารณาของเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้อง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ และมาตรา ๓๖ (๑) แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการสืบเสาะและพินิจข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชน พ.ศ. ๒๕๕๔”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“สถานพินิจ” หมายความว่า สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสถานพินิจ

“การสืบเสาะและพินิจ” หมายความว่า การแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สภาพร่างกาย สภาพจิต นิสัย อาชีพ และฐานะของเด็กหรือเยาวชน ซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด และของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทั้งปวงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนนั้น และสาเหตุแห่งการกระทำความผิดของเด็กหรือเยาวชน

ข้อ ๔ การสืบเสาะข้อเท็จจริงในแต่ละด้าน ดำเนินการโดยบุคลากร ดังนี้

(๑) ข้อเท็จจริงด้านสภาพร่างกาย ดำเนินการโดยแพทย์ หรือบุคลากรทางการแพทย์

(๒) ข้อเท็จจริงด้านสังคมหรือสิ่งแวดล้อม ดำเนินการโดยพนักงานคุมประพฤติ

(๓) ข้อเท็จจริงด้านสติปัญญา นิสัย บุคลิกภาพ ดำเนินการโดยนักจิตวิทยา

(๔) ข้อเท็จจริงด้านสภาพจิต ดำเนินการโดยจิตแพทย์

รายงานแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชน อาจประกอบไปด้วยรายงานทุกด้าน หรือเพียงบางด้านตามความเหมาะสมตามสภาพปัญหา หรือความจำเป็นของเด็กหรือเยาวชนแต่ละราย

ข้อ ๕ เด็กหรือเยาวชนทุกรายต้องได้รับการตรวจสภาพร่างกายโดยแพทย์ เพื่อประกอบรายงานการสืบเสาะและพินิจ เว้นแต่ไม่อาจตรวจโดยแพทย์ได้ด้วยมีเหตุอันสมควร ให้สถานพินิจจัดให้บุคลากรทางการแพทย์อื่นเป็นผู้ประเมินสภาวะสุขภาพและจัดทำรายงานประกอบตามแบบที่กำหนด

กรณีเด็กหรือเยาวชนที่ได้รับการปล่อยชั่วคราว ให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยนำเด็กหรือเยาวชนไปตรวจสภาพร่างกายที่โรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลของรัฐ

ข้อ ๖ ให้พนักงานคุมประพฤติสอบถามปากคำเด็กหรือเยาวชน บิดามารดา ผู้ปกครอง บุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับเด็กหรือเยาวชน ตลอดจนผู้เสียหาย ถ้าหากมี รวมทั้งบิดามารดา ผู้ปกครองของผู้เสียหายในกรณีที่ผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์ และให้สืบเสาะสภาพแวดล้อมของเด็กหรือเยาวชน สถานศึกษา สถานที่ทำงาน หรือสถานที่อื่นที่เด็กหรือเยาวชนเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย เข้าไปในสถานที่อยู่อาศัยของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลซึ่งให้การศึกษา ให้ทำการงาน หรือมีความเกี่ยวข้อง ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก และสอบถามบุคคลซึ่งอยู่ในที่นั้นเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชน

การดำเนินการข้างต้นต้องระมัดระวังมิให้ส่งผลกระทบต่อเด็กหรือเยาวชนและครอบครัว หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย และในการปฏิบัติหน้าที่ให้ผู้อำนวยการ พนักงานคุมประพฤติ ผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติ และนักสังคมสงเคราะห์แล้วแต่กรณีแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๗ การสอบถามปากคำเด็กหรือเยาวชน ให้กระทำในสถานที่ที่เหมาะสมโดยไม่เลือกปฏิบัติและไม่ปะปนกับเด็กหรือเยาวชนอื่น หรือมีบุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องอยู่ในสถานที่นั้น อันมีลักษณะเป็นการประจานเด็กหรือเยาวชน ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงอายุ เพศ สภาพของเด็กหรือเยาวชนเป็นสำคัญ และต้องใช้ภาษาและถ้อยคำที่ทำให้เด็กหรือเยาวชนสามารถเข้าใจได้ง่าย โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ถ้าเด็กหรือเยาวชนไม่สามารถสื่อสารหรือไม่เข้าใจภาษาไทยให้จัดหาล่ามให้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือจัดหาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกหรือความช่วยเหลืออื่นใดให้ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

ห้ามทำหรือจัดให้ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการให้คำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง ทรมาน ใช้กำลัง บังคับ หรือกระทำโดยมิชอบประการใด ๆ เพื่อจูงใจให้เขาให้การอย่างใด ๆ ในเรื่องที่ต้องหาขึ้น

ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศการถามปากคำผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิงให้พนักงานคุมประพฤติซึ่งเป็นหญิงเป็นผู้สอบถามปากคำ เว้นแต่ผู้เสียหายนั้นยินยอม หรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่น และให้บันทึกความยินยอมหรือเหตุนั้นไว้ ทั้งนี้ผู้เสียหายจะขอให้บุคคลใดอยู่ร่วมในการถามปากคำนั้นด้วยก็ได้

การถามปากคำต้องไม่มีลักษณะเป็นการดูถูกเหยียดหยามหรือสร้างความอับอาย และให้แยกกระทำเป็นส่วนสัดส่วนในสถานที่ที่เหมาะสม

ข้อ ๘ ในกรณีพนักงานคุมประพฤติพิจารณาเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดซ้ำ หรือมีสภาพปัญหาที่จำเป็นต้องได้รับการประเมินเฉพาะทาง ให้ส่งต่อนักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์แล้วแต่กรณีเพื่อดำเนินการต่อไป

หากมีความจำเป็นต้องได้รับการตรวจสภาพจิตโดยจิตแพทย์ ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการส่งต่อ

ข้อ ๙ เมื่อพนักงานคุมประพฤติสอบถามปากคำและพิเคราะห์ตามข้อเท็จจริงที่ได้จากการสืบเสาะและพินิจแล้ว ให้ส่งรายงานสรุปผลความเห็นเกี่ยวกับสาเหตุแห่งการกระทำความผิดของเด็กหรือเยาวชนไปยังพนักงานสอบสวน และให้พิจารณาดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) เด็กหรือเยาวชนมีแนวโน้มกลับตนเป็นคนดี ให้พิจารณาได้รับการดำเนินการตามมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาตามมาตรา ๘๖ หากมีอัตราโทษให้จำคุกเกินกว่าห้าปี แต่ไม่เกินยี่สิบปีให้เสนอความเห็นต่อศาลให้พิจารณาได้รับการดำเนินการตามมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาตามมาตรา ๙๐ ในชั้นศาล

(๒) เด็กหรือเยาวชนมีแนวโน้มกลับตนเป็นคนดี แต่ไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๘๖ ให้พิจารณานำเข้าที่ประชุมคณะกรรมการสหวิชาชีพเพื่อให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้อำนวยการ เพื่อเสนอต่อศาลแก้ไขบำบัดฟื้นฟูโดยยังไม่สมควรจะมีคำพิพากษาตามมาตรา ๑๓๒ หรือให้ศาลมีคำพิพากษากำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติตามมาตรา ๑๓๘ แล้วแต่กรณี

(๓) เด็กหรือเยาวชนสมควรได้รับการดูแลแก้ไข โดยครอบครัวหรือชุมชน ให้พิจารณานำเข้าที่ประชุมคณะกรรมการสหวิชาชีพเพื่อให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้อำนวยการเสนอต่อศาลให้ได้รับโอกาสแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามสภาพปัญหาความจำเป็น

(๔) เด็กหรือเยาวชนสมควรได้รับการดูแลแก้ไขเป็นพิเศษ ให้ส่งคณะกรรมการนักวิชาชีพเพื่อประเมินทางวิชาชีพ และนำผลการประเมินเข้าที่ประชุมคณะกรรมการสหวิชาชีพเพื่อให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้อำนวยการเสนอต่อศาลให้ได้รับการฝึกอบรมหรือวิธีการอื่นตามที่เห็นสมควร

(๕) เด็กหรือเยาวชนตาม (๑) (๒) และ (๓) หากมีความจำเป็นต้องได้รับการดูแลแก้ไขเป็นพิเศษเฉพาะด้านให้ดำเนินการตาม (๔)

ข้อ ๑๐ ให้พนักงานคุมประพฤตรวบรวมรายงานข้อเท็จจริงที่ได้จากการสืบเสาะ ได้แก่ รายงานสิ่งแวดล้อม รายงานตรวจพิเคราะห์ทางกายหรือจิต รายงานตรวจทางจิตวิทยา รายงานทางสังคมสงเคราะห์ รายงานประเมินสภาวะสุขภาพกายแล้วแต่กรณี แล้วประมวลสรุปสาเหตุแห่งการกระทำความผิดของเด็กหรือเยาวชนเพื่อเสนอรายงานและความเห็นต่อศาลพร้อมทั้งความเห็นเกี่ยวกับการลงโทษหรือการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามข้อ ๙ ด้วย

ข้อ ๑๑ ให้อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนรักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

พลตำรวจเอก ประชา พรหมนอก

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม